

D Ü Ş Ü N C E

Гүпсідергі

Aralık
2 0 2 0

10.
Sayı

Mütefekkir

Muttaki

TSEY CEVDET SAİD

Tsey Cevdet Said

Waza Abdulkadir

İslam dünyası ve tüm insanlık için ömrü boyunca çabalayan bir muttaki mütefekkir. Düşüncesinin özü; Şiddete ve kaba güce karşı olmaktır. Müslümanların, inanmayanlara ve zalimlere karşı yaptıkları mücadelenin peygambercemücadele yöntemlerini kullanarak; önce tebliğ ve sonrasında cihad ile yapılması gerektiğini defaatle kitaplarında tekrarlamaktadır. Mücadele yöntemini şaşırmış olan Müslümanlar, kültürel mücadele değerlerini yeniden diriltecek böylece özlere, yani nübüvvet ve asrı saadet dönemi İslamlığına kavuşacaktır.

“Ademoğlunun İlk Mezhebi” adlı kitabında kitabında peygamberlerin davet metoduna Kur’an’ı Kerim’den Musa (a.s) kıssasını örnek gösteriyor ve ilave ediyor: “Hz.Musa’nın suçu sadece “Rabbim Allah’tır” tan başka bir şey olsaydı, o mühim zatın yeryüzünde en azgın insan olan Firavunun huzurunda onu savunması mümkün değildi.” (s.42). Firavun, Musa (as)’nın kendisine kaba kuvvetle karşı çıkmasından korkuyordu... **Onun korktuğu şey, getirdiği mesajlarla insanların kalplerine hitap eden Hz. Musa’nın nizamını değiştirecek potansiyel fikirlere sahip olmasıydı.** Evet, o, sadece Musa (as)’nın gönüllere nüfuz eden rabbanî mesajından korkuyordu.” (s.43)

“En büyük cihadlardan biri de zalim hükümdarın önünde (hak) sözü söylemektir.” Hadisi şerifi onun düşüncelerinin hareket noktasıdır. O bize, eylemlerine dikkat et. Hak sözü söylemeyi ve söyledığının dinlenmesini kendi başına engelleme diyor.

Cevdet Said’in görüşlerini fazla ılımlı bulanlar mevcuttur. Onun düşünce ve söylemlerinin gerektiğinden kibar olduğunu düşünen hızlı ve genç bir Müslüman bu fikrini söyleyince ondan şöyle bir cevap almıştır: **“Size göre âlim ya hapiste çürüyor yahut sarayda sultana dalkavukluk yapıyor olmalı. Dengeli yol tutup herkese nasihat eden üçüncü ihtimali düşünemiyorsunuz!”**

Ortadoğu’daki insanların ilimden uzaklaştıklarını, bu yüzden kolaylıkla dolduruluşa getirilip, kullanıldıklarını şu sözleri ile ifade eder: **“Barış ilmin doğurduğu bir şeydir. Ancak ilim yoluyla insan, bozmadan ve yok etmeden insanın ıslahının mümkün olacağına inanır. Çünkü hilelerin aciz bıraktığı az bilgi, yıkmaya ve yok etmeye sığır.”**

Cevdet Said’in ilerleyen yaşına rağmen heyecanından ve ilminden bir şey kaybetmediğini kendisini dinlemeye giden bir gazeteci şu sözleri ile ifade ediyor:

“Siz o konuşurken, konuştuğu dili anlamasanız dahi, tüm konuşmayı içinde hissedebiliyorsunuz. Açıkçası dinlediğim konuşmada, Çerkezce konuşmadan, Türkçeye göre daha fazla şey öğrendiğimi söyleyebilirim. Yaşı 80’in üzerinde olsa da konuşurken ayağa kalkan Said, tüm dinleyicilerle göz göze gelmeye çalışıyor ve konuşurken tüm duygularını, tüm bedeniyle size yansıtıyor. Sessizce tercümenin bitmesini beklerken ki dingin ve sakin halinin ise beni, tercüme dinlemek ile kendisini izlemek arasında bıraktığını söyleyebilirim. Dingin bir hal, sade bir gülümseme...”

Golan tepelerinde bulunan Bî’ri Acem köyünde doğan ve eğitiminden sonra bu köyde yaşayan Cevdet Said son yedi yıldır ise İstanbul’da yaşamaktadır. Türkiye’de fikirleri kırk yıldır bilinmektedir. Savaşın kasıp kavurduğu İslam ülkelerinde yaşanan acıların son bulması için kafa yoran ve çözüm önerileri soran sayılı isimlerden biri olduğu için fikirlerinin değeri her zaman var olacaktır.

Tsey Cevdet Said’in bazı kitapları ve alıntılar:

- Şiddet Erdemi Öldürür: “Kitabın temel vurgusu tüm dünyada bilginin, adaletin ve ahlakın yerleştirilmesi gerekliliğidir.”
- İslam’dan Neden Korkuyorlar: “Müslümanlar ilk çıktıklarında taşıdıkları “ahlâka” geri dönerlerse daha önce yayıldıkları hızın aynısıyla yayılırlar. Çünkü bu boş dünyanın, onların medeniyet ruhunun önünde durmaya gücü yetmeyecektir.”
- Ademoğlunun ilk Mezhebi: “İnsanın hata etmesi ayıp değil. Asıl ayıp olan, insanın kendi hatasını nasıl keşfedeceğini bilmemesidir.”
- Oku Kerem Sahibi Rabbinin Adıyla: “Kitapla olan ilişki insanın durumunu, kaslarının sertliğini ve yüzünün rengini değiştirir. Kitapla olan ilişkilerini kaybedenler güçlerini de kaybederler. Sanki onlar, ‘duvara dayalı kütükler gibidirler.’ (Kuran 63:4)”

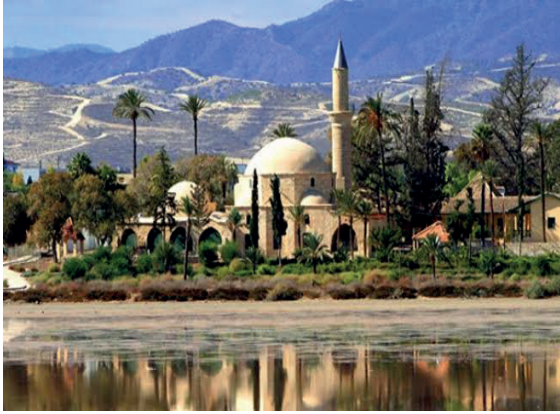
Kıbrıs Fatihî Çerkes Memlûkler

Gonepş'ey Janbek

Kıbrıs, Akdeniz'in Sicilya ve Sardinya'dan sonra üçüncü büyük adasıdır. İsim kökeni hakkında pek çok görüş öne sürülmekle birlikte yaygın kabul edilen görüşe göre Kıbrıs ismi adanın önemli yer altı zenginliklerinden olan bakıra (Latince Cyprum/Cuprum) dayanmaktadır. Ada, bulunduğu stratejik konumu, sahip olduğu ticari ve askeri önemi sebebiyle tarih boyunca Müslümanlar ile Hristiyanlar arasında bir mücadele sahası olmuştur.

Miladi 648 (hicri 27) yılında Medine merkezli İslam devletinin Suriye valisi Muaviye b. Ebu Süfyan'ın yıllardan beri Bizans'a yönelik Anadolu'da karadan yürütülen savaşların denizden de yürütülmesinin kaçınılmaz olduğunu görerek Kıbrıs'a bir donanma gönderilmesi hususunda Halife Hz. Osman'ı ikna etmesiyle gönüllü bir ordu oluşturularak miladi 648-649 yıllarına tekabül eden hicri 28 yılında Kıbrıs üzerine sefer düzenlenmiştir. Müslümanlar Kıbrıs'ın merkezi Konstantia (Salamis) önünde karaya çıkarak şehri kuşatmış, kuşatma neticesinde Kıbrıs barış yoluyla ele geçirilmiş ve Kıbrıs valisi vergiye bağlanmıştır.

Hicri 33 (miladi 654) yılında, keza Hz. Osman'ın hilafetinde deniz yoluyla İstanbul'a ulaşmayı planlayan Muaviye b. Ebu Süfyan güçlendirilmiş donanmasıyla Kıbrıs üzerine ikinci bir sefer düzenlemiş ve bu seferde İslam orduları Lapithos şehriyle adanın bir kısmını yağmalamış ve buraya 12.000 kişilik bir askeri garnizon bırakılmıştır. Böylelikle adanın tarihteki ilk İslami fethi tamamlanmıştır.

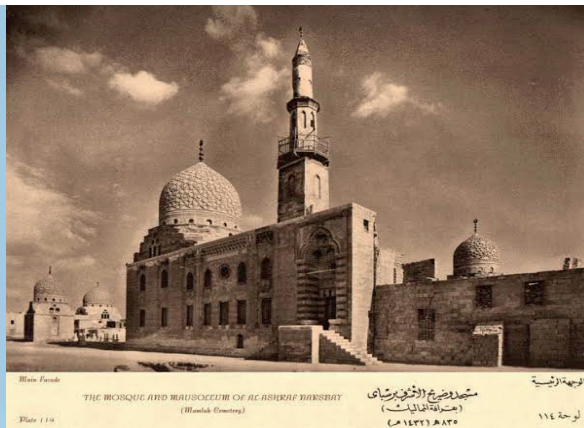
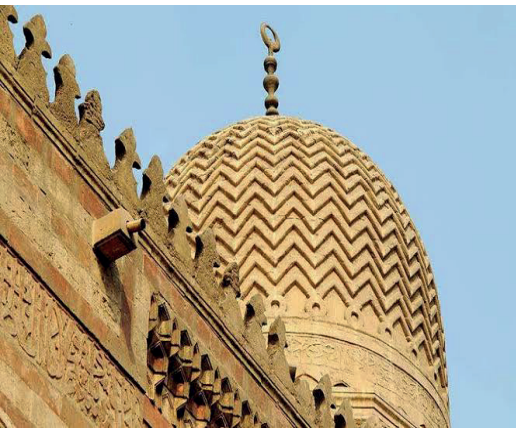
680 yılında Müslümanlar adadan geri çekilmiştir. 685 yılında Emevi Halifesi Abdülmelik b. Mervan ile Bizans İmparatoru II. Justinianos arasında barış şartları yenilenmiş ve bu anlaşmaya göre Kıbrıs'tan vergi almaya devam edilmiştir. Kıbrıs, Abbasi Halifesi Ebu Cafer El-Mansur zamanına (745-775) kadar Müslümanlara vergi ödemeye devam etmiştir. Bu vakit itibarıyla Kıbrıs üzerindeki Müslüman gücü kırılmıştır diyebiliriz.

Kıbrıs üzerindeki nüfuzun kaybedilmesinin ardından Abbasi, Fatımi ve Bahri Memlûklerin Kıbrıs üzerine sefer ve taarruzları olmuşsa da Kıbrıs'ın 2. Kez fethi 1426 senesinde Sultan Barsbay hükümdarlığında Burci (Çerkes) Memlûklere nasip olmuştur.

Saltanatının ilk yıllarında Mısır'daki iç istikrarı sağlamak üzere birtakım faaliyetlerde bulunan Sultan Barsbay (Baresbiy), Fatimilerden kalmış olan 'hükümdarın önünde yer öpme' geleneğini kaldırmış, gayrimüslimleri devlet dairelerinden uzaklaştırmış ve iç isyanları bastırmıştır. Böylelikle ülke içinde sükuneti sağladıktan sonra dışarıya yönelmiştir. Devlet için büyük sıkıntı oluşturan korsanları bertaraf etmek ve onların üs olarak kullandıkları Kıbrıs'ı fethetmeye karar vermiştir. 1424, 1425 ve 1426 yıllarında yapılan üç seferle Kıbrıs fethedilmiş ve Kral Janus de Lusignan esir alınarak Kahire'ye götürülmüştür. Kıbrıs böylelikle Memlûklere bağlı bir ada haline gelmiştir. Bir süre sonra Kahire'deki esir kral Janus (John) yıllık fide ve Memlûklere tabiiyet şartıyla serbest bırakılmıştır.

Sultan Barsbay (Baresbiy) bu ve başka askeri başarılarının yanında, birçok hayratı, kendi adına yaptırdığı bir medrese ile camiye Mısır'a miras bırakarak 7 Haziran 1438 yılında hastalanarak vefat etmiştir.

Kaynakça:
Fatih Yahya Ayaz, Memlûkler (1250-1517). İstanbul: İSAM Yayınları, 2015.
Cevat Rüştü Gürsoy, Kıbrıs, TDV İslam Ansiklopedisi (25. Cilt, s. 370-371), 2002: Ankara.
İşin Demirkent, Kıbrıs, TDV İslam Ansiklopedisi (25. Cilt, s. 371-374), 2002: Ankara.
Kazım Yaşar Koprıman, Barsbay, TDV İslam Ansiklopedisi (5. Cilt, s. 84-85), 1992: İstanbul.

Gençlik Komisyonu

Zeynep, Kandemir, Kaşav, Akif, Setenay, Ahmet, Esra, Elif, Aleyna, Neris, Ruslan, Sümeyye, Furkan, Jankat

Zeynep

Gençler nasıl gidiyor? Geçen günden beri kimsenin sesi çıkmayınca grubu bir yoklayayım dedim.

Kaşav

İyidir Zeynep nasıl olsun? Aynı şeyleri tekrarlayarak yaşıyoruz. Birde Korona var işte...

Zeynep

Allah daha iyi etsin. Bu da gelir bu da geçer.

Evvelki sefer sosyal mecralarda Çerkeslerin durumu hakkında konuşmuştuk. Bugün ise sizlerin TRT Çerkes hakkında fikirlerinizi duymak istiyorum. Bu hamur çok su götürür ama yakın arkadaşlarımın bu konu hakkında fikrini öğrenmeden edemeyeceğim.

Kaşav

Konuya biraz sert bir giriş olacak ama ben Türkiye Diasporasındaki TRT Çerkes sevdasını anlamıyorum. Bugün Türkiye Rusya ile yakın. Türkiye'de dış politikaların iç politikaları ne kadar etkilediğini hepimiz biliyoruz. Şu şartlar altında bir TRT Çerkes açılrsa bu kanalın Rusya'nın antidemokratik faaliyetlerine karşı bir yayın yapabileceğine inanmıyorum.

Kandemir

TRT Çerkes'in açılıp açılmamasının Çerkes toplumunda tartışılması bile mantıklı değil. TRT, Kürtçe ve Arapça yayın yaparken Çerkesler de haklı olarak Çerkesçe yayın yapılmasını istiyor. Hal böyleyken, böyle bir talep varken bazı Çerkeslerin kalkıp da "ne gerek var" demesi köstek olmaktadır. TRT Çerkes Çerkes halkının hakkıdır ve açılmalıdır. TRT internet yayını olarak Afrika dillerinde dahi yayın yapıyor. Bizim bir internet yayınıımız bile yok. 🤔

Kaşav

Sigoş diğer halklar ile bizim durumumuz aynı değil. An itibariyle Nalçık'te, Çerkesk'te, Çeçenya'da, Dağıstan'da Rusya'ya karşı hukuki bir mücadele veriyoruz. Ruslan Guashev davası, Martin Kochesenko davası sadece birer örnek. Bu davalar TRT Çerkes'te nasıl dile getirilir bir düşünsene.

Rus zihniyetini zaten hepimiz çok iyi biliyoruz. Başka bir boyuttan bakarsak da, Türkiye'nin NATO üyesi olması var. Düşünsene, bu kanalda Abhazya'dan ayrılıkçı ülke diye bahsettiklerini. Abhazya için can veren nice kahramanın kemikleri sızlar. İşte o zaman TRT Çerkes'in açıldığına kimse memnun olmaz, Gürcistan'dan başka. 😊😊

Kandemir

Bu tarz kötü ve yanlış propagandalar yapmasından çekiniyor olabilirsin, biraz da olsa bende çekiniyorum, yalan söyleyemeyeceğim. Ama buna engel olacaksın kardeşim. Gerektiğinde kanalın açılması için yaptığın demokratik talep gibi bir diğer demokratik hakkın olan protesto hakkını kullanacaksın. Hem her şey haberlerden ibaret değil ki, haberleri beğenmezsen izlemezsın. Çerkesçe diziler, programlar, belgeseller çekilecek; bir düşünsene. Hem de devlet fonuyla. Anavatanımızda Türk dizileri ilgiyle takip ediliyor. Çerkesçe dublaj veya altyazı ile bu dizileri bu kanalda yayınlarsak kanalı takip eden sadece Türkiye'deki Çerkesler olmaz.

Zeynep

Anladım. Bende TRT Çerkes gibi bir televizyon kanalının bize çok yarar sağlayacağını düşünüyorum. Ancak şuna da değinmeden edemeyeceğim: Bu pandemi süreci içerisinde Kafkasya Diasporası Youtube üzerinden canlı yayınlar yaptı, videolar paylaştı. Birçok yayın ve video, izlemeye değerdi. Keyifle de hepsini takip ettik. TRT Çerkes için geç kaldığımızı düşünsem de önemini yavaş yavaş yitirdiğini düşünüyorum. Bu süreç bize Youtube kanalları ya da internet üzerinden bu eksikliği kendimizin doldurabileceğini gösterdi.

Kaşav

Evet Zeynep, Ürdün'de de Nart TV gibi bir deneyim var. Soydaşlarımızın orada desteğe ihtiyacı var. Geçen Jineps'te röportajları vardı. Diasporadan desteğe ve fikre açığız demişler. Gerçekten samimiysek TRT Çerkes için harcaçacağımız eforu önce oraya harcayalım. Hazır kurulmuş bir kanalımız var orada. Para toplayalım. Ve girişimlerle kanalın Türkiye'de de yayın yapmasını sağlayalım.

Zeynep

Dediğim gibi bu hamur daha çok su götürür, hayırlısı. Haydi iyi geceler arkadaşlar.

- 1 Акы (Ak'ı) → Bir
- 2 ӱба (Yüba) → İki
- 3 Хба (Xba) → Üç
- 4 ӧшьба (Pşba) → Dört
- 5 Хәба (Xuba) → Beş
- 6 Фба (Fba) → Altı
- 7 Быжьба (Bijba) → Yedi
- 8 Ааба (Aaba) → Sekiz
- 9 Жәба (Juba) → Dokuz
- 10 Жәаба (Jüaba) → On

Günlük İfadeler

- 1 - Уцынтца абакоу? (Upınts'a aba'kou?) : Burnun nerede?
+ Абар ара икоуп (Abar ara y'koup) : İşte burada

Özlü Söz

Аусура ахаан уаӱ дамшьзацт, аашьароуп дызшьуа.

(Auisura ahaan uayü damşdzst, aaşaraoup dızşıua.)

Çalışmak asla insanı öldürmez, tembellik öldürür.

($\frac{1}{2}$)Gelişim*Değişim² = Kazanım

Sogur Jankat

Bir milleti ilerleten yegane şey gençlerinin milletine kattıklarıdır. Ben de bu yazıda kendini geliştirmek isteyen gençlerimize önerilerde bulunmak istedim.

1) Dil öğrenimi

Dil, ileride ve öğretim hayatında daha fazla bilgiye daha hızlı şekilde ulaşabilmenizi sağlayacak anahtardır. Okumakta olduğunuz bölüm veya ileride çalışmayı düşündüğünüz ülkeyi baz alarak öğrenmek istediğiniz dillerde ilerleyebilirsiniz.

Size bir yol:

Eğer kendinizi bir parça ifade edebilecek kadar İngilizce biliyorsanız 16 ay önce kurmuş olduğum şu anda 140'ın üzerinde katılımcısı olan "Circassian Community" grubuna Instagram hesabıma mesaj atarak katılabilirsiniz (@jankat.s). Profilimde gruba alakalı bir tanıtım videosu bulunmaktadır.

Grupta İngilizce konuşma pratiği, birbirinden farklı birçok konu üzerinde fikir alışverişi ve münazara üzerinden yapılmakta. Üstelik yeni sezonda birçok yeni farklı etkinlik ile kendinize değer katıp sosyalleşebileceğiniz bu grubu kaçırmayın derim.

Bunun dışında anadilimizi öğrenmek için birçok kaf (üniversite Kafkasyalı toplulukları) ve derneğin açmış olduğu kurslara katılabilirsiniz.

2) Programlama dilleri

Önemi ve size katabileceği bakış açıları, düşünme ve problem çözme becerisi tartışılmaz.

Kodlama.io veya sololearnden öğrenmeye başlayabilirsiniz. Eğer bu yazıyı yeterince erken okuyorsanız kodlama.io'da bir yazılımcı geliştirme kampı yakın zamanda başlıyor. Hemen siteye üye olup kaydınızı yaptırabilirsiniz.

3) LinkedIn ve topluluk/etkinlik sayfaları

Kendinizi geliştirmenizi sağlayabilecek birçok ücretli/ücretsiz kurs, doküman, webinardan bu sayfalar sayesinde haberdar olabilirsiniz. Üniversite topluluklarını, sıklıkla staj veya gelişim programları düzenleyen şirketleri ve dernek/kaffed sayfalarını takip etmeyi unutmayın.

4) Tartışma becerisi

Fikrinizi karşı tarafa aktarabilmek, savunabilmek, karşı fikre ne kadar katılıp katılmadığınızı ve neden katılıp katılmadığınızı belirtebilmek çok önemli bir beceri.

Tartışma becerisinin altında etkili düşünme ve dili etkili kullanma yatıyor. Üniversitelerin münazara toplulukları genellikle bu konular üzerine eğitimler veya sunumlar gerçekleştirir. Bu şekilde siz de tartışma becerisi kazanabilirsiniz.

5) Sosyalleşme

Dernekler, üniversite toplulukları, online topluluklar, etkinlikler... Hepsi birer sosyalleşme katalizörü. Asosyal girdiğiniz bu yapılardan sosyal çıkmanız işten bile değil. Kendinize sık sık şans tanıyın. Bu girişimler sonucunda hiç ummadığınız kadar sosyal birisi olabilmeniz muhtemel.

“ESKİDEN”LER

Blenemih Zeynep

Babaannem, hep eskiyi özlermiş.
Eskiden evlerin damları akarmış,
Gönülden nefret değil.

Yuvalardan kahkahalar koparmış,
Aramızdaki bağlar değil.
Huzur, soba alevinin yansıdığı yüzlerinmiş,
Her odaya ayrı dert sığdıranların değil.

Saygı başlara taçmış,
Ruhlar, pişen aşla değil, onunla doyarmış.
İnsan bu ya, bir güzel söze muhtaçmış,
Duyunca da hayasından uzaklara kaçarmış.
Haceş dediğimiz gönül odalarımız kalabalıklmış,
Tek bir oda bütünüyle huzur kokarmış.

“Bereket, büyüklerleymiş”,
Tecrübe denildi mi sözlerinden kimse çıkmazmış.
Dostlar, kardeşten öteymiş,
Vefa, hayal değilmiş.

Verilen sözü yıllar ezmezmiş,
Zaman geçse de namusla eşdeğermiş.

Muhabbetler koyu ve uzunmuş,
Fokurdayan çaydanlık, sohbele dem katarmış.

Sevgi yine varmış,
Masumiyetle arkadaşmış.
Vorşer; dostluk, hasbihal, uhuvvetmiş,
Temelinde güven oldu mu, sarsılmaz kaleymiş.

Yalnızlık ne demek bilinmezmiş,
İpi kopmuş boncuklar gibi yönsüz yollardayken anlaşılmış.
Ne zaman kökümüzden toprak çekilmiş,
Ne zamandan beri yaprak kimildamazmış içimizde, kimse bilmezmiş...
Babaannem, eskiyi özlermiş, çok özlermiş.

Eski Roma'da bir meydanda eski bir saat kulesinin üzerinde şöyle yazarmış: "Belki son kez saate bakıyorsun." Bu cümle insanda ürperti uyandırır da gerçeği sertçe yüzümüze vurur: **Son dakikalarımızı yaşıyor olabiliriz.** Bu yüzden anın önemini farketmek, kişi için çok kıymetli bir kazanımdır.

Anı yakalamak kolay gibi görünüyor. Ancak insan çoğu zaman ileride olacakları düşünüyor. Bugünü yaşamadan beş yıl sonrasının hesabını yapıyor. Gelecek kaygılarımızla, geçmiş pişmanlıklarımızla bugünü yaşamaya çalışıyoruz. Şimdiyi yaşadığımızı zannediyoruz ancak içimizdeki duygular, düşünceler peşimizi bırakmıyor veya biz onları bırakamıyoruz. Kahvaltı yaparken akşam ne yiyeceğimizi, güzel bir manzara gördüğümüzde keyfini çıkarmak yerine "İnstagram'a koysam kaç 'like' alır acaba?" diye düşünüyoruz. **Şimdi ve burada olmak yerine gelecekte ve orada oluyoruz.** Bu durum yaşadığımız olaylar ve yaptığımız işlerin eksikliğine, dolayısıyla yarım kalmış hissetmemize neden oluyor. Böyle yaşayan bir insanın mutluluğundan söz edebilir miyiz?

Eski bir Fransız başbakanın söylediği gibi "Saçımı tararken sadece saçımı düşünürüm." Dünyaya böyle bir gözle bakabilmek hayattan aldığımız verimi artırır. Başarıyı ve dinginliği getirir. Kahvaltı yaparken o an sadece yediklerimizin tadına varalım. Güzel bir manzara seyrederken o an bizde uyandırdığı hislere odaklanalım. Sadece bir şey yapalım ama tam yapalım. Ancak bu sayede yaşantımız genişler ve bize anlam katar.

Peki siz şuan ne yapıyorsunuz?